

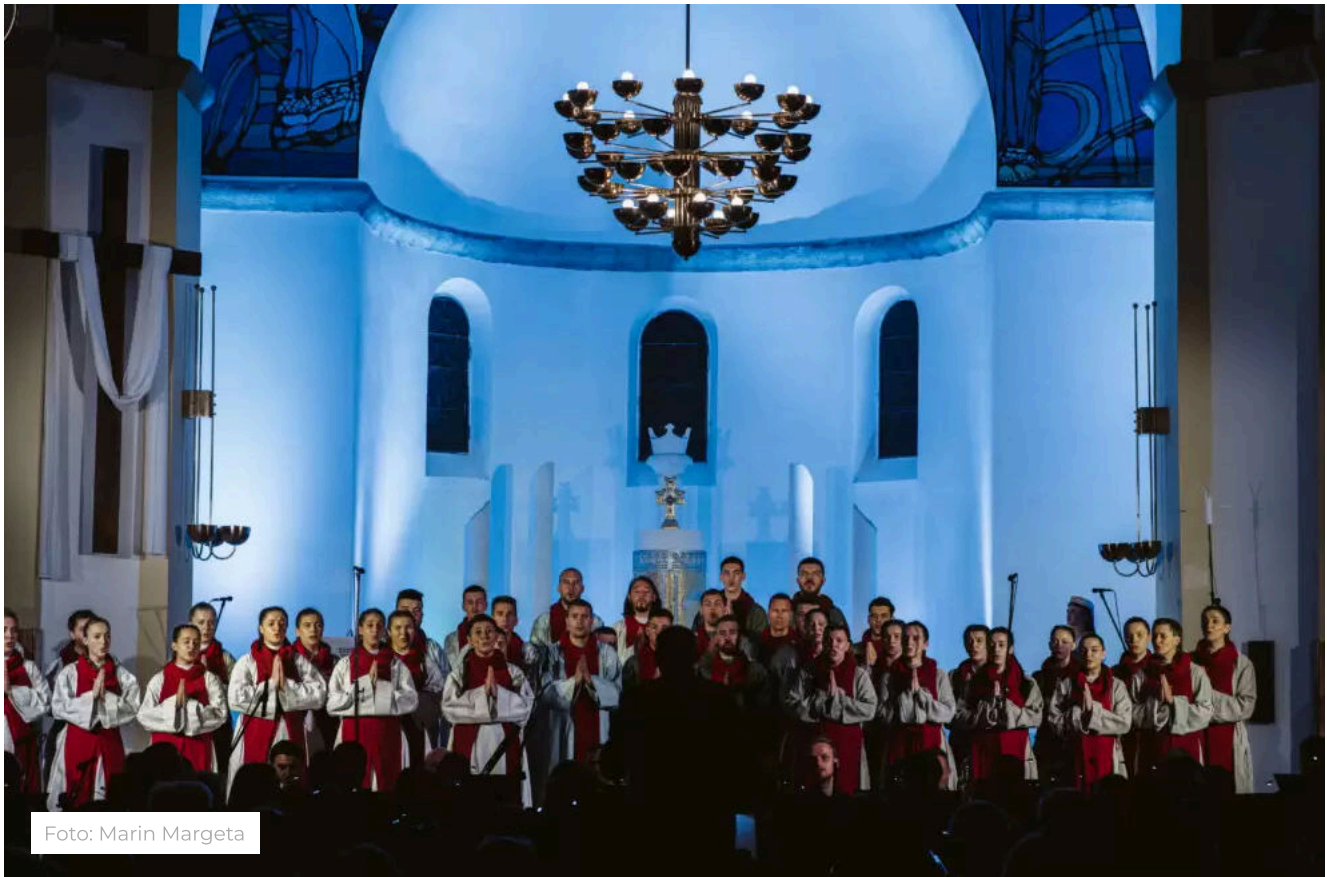

Foto: Marin Margeta

Glazbeno-scenska legenda "Krunidba kralja Tomislava" – priča o narodu koji slavi svoje heroje

Kultura

📅 1. rujna 2025.

U povodu svečanog obilježavanja 1100. obljetnice Hrvatskoga Kraljevstva, što se tijekom 2025. godine nizom programa održava u Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini te među hrvatskim iseljeništvom, u lipnju je u Tomislavgradu praizveden oratorij "Glazbeno-scenska legenda: Krunidba kralja Tomislava".

Piše: Ivona Smolčić

Bila je to središnja manifestacija proslave ovog jubileja u Bosni i Hercegovini, kojom se na visokoj umjetničkoj razini afirmira hrvatski identitet. Pokrovitelji događaja bili su Hrvatski sabor i Hrvatski narodni sabor Bosne i Hercegovine.

Koristimo kolačiće kako bismo vam osigurali najbolje iskustvo na našoj web stranici. Ako nastavite koristiti ovu stranicu, pretpostavit ćemo da ste zadovoljni s tim.

U redu

Kralj Tomislav u hrvatskoj likovnoj umjetnosti

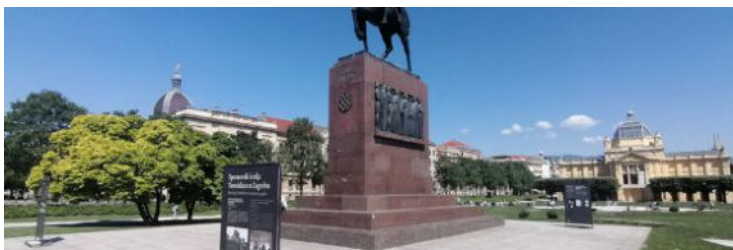
Likovno bavljenje nacionalnom tematikom imalo je šire, nacionalne ciljeve, a u središtu interesa devetnaestostoljetnih i dvadesetostoljetnih likovnih umjetnika bio je prvi hrvatski kralj Tomislav. S obzirom na nedostatne historiografske podatke o Tomislavovu fizičkom izgledu, likovnjaci su imali značajnu dozu slobode, pa je u prvi plan postavljen dojam ili doživljaj prvog hrvatskog vladara kao simbola čitavog kolektiva.

Glazbeno-scenska legenda "Krunidba kralja Tomislava" nastala je po libretu Mire Gavrana

Hrvatski sabor 14. ožujka 2024. jednoglasno je donio odluku kojom je 2025. godina proglašena "Godinom 1100. obljetnice Hrvatskoga kraljevstva", prihvaćajući inicijativu Matice hrvatske i Družbe "Braća Hrvatskoga Zmaja". Ova odluka dobila je podršku Ministarstva znanosti i obrazovanja, Ministarstva kulture i medija te Vlade Republike Hrvatske.

Kako je navedeno, jubilej se, osim u Hrvatskoj, obilježava i u Bosni i Hercegovini, stoga je u lipnju ove godine u Tomislavgradu svečano uprizorena praizvedba oratorija "Glazbeno-scenska legenda: Krunidba kralja Tomislava", u kojoj je sudjelovalo Vijeće Matice hrvatske u BiH, dok je u samom projektu sudjelovalo Hrvatsko narodno kazalište Zagreb, Hrvatsko narodno kazalište Mostar i Simfonijski orkestar Mostar.

Konjanički prikaz prvog hrvatskog kralja autora Roberta Frangeša Mihanovića

Najpoznatiji spomenik monumentaln je konjanički prikaz prvog hrvatskog kralja, autora Roberta Frangeša Mihanovića, smješten ispred željezničkog kolodvora u Zagrebu, na Tomislavovu trgu.

Budući da se, prema narodnoj predaji, Tomislavova krunidba odvila na Duvanjskom polju, događaj je simbolički upriličen na autentičnoj lokaciji, odnosno u tomislavgradskoj bazilici svetog Nikole Tavelića. Bazilika, izgrađena 1925. godine u jeku proslave 1000. obljetnice krunidbe kralja Tomislava, tom je prigodom ugostila 500-tinjak gledatelja, dok je njih 1000 izvan same bazilike uprizorenje moglo pratiti putem velikog ekrana.

Glazbeno-scenska legenda nastala je po libretu akademika i književnika Mire Gavrana, dok je autor glazbe skladatelj Darko Domitrović, dirigent i aranžer Igor Tatarević, a režiju potpisuje Robert Raponja.

Za portal Misao.hr akademik Gavran prisjetio se kako je tekao put od samih početaka do realizacije ovog hvalevrijednog umjetničkog pothvata.

"Prije pet godina poznati etnolog otac Zvonko Martić koji je godinama živio i djelovao na Buškom jezeru nedaleko Tomislavgrada poslao

mi je mail s prijedlogom da napišem libreto na temu kralja Tomislava. Koristimo kolacije kako bismo vam osigurali najbolje iskustvo na našoj web stranici. Ako nastavite koristiti ovu stranicu, pretpostavit ćemo da ste zadovoljni s tim. Mislim da nije prošlo duže godinu dana i ja sam dovršio libreto koji se njemu svidio. Moj prijedlog je odmah bio da glazbu komponira

Darko Domitrović s kojim sam imao sjajnu suradnju prije deset godina na mjuziklu Byron koji je bio izveden u Kazalištu KOMEDIJA i za koji smo osvojili Nagradu Hrvatskog glumišta za najbolju predstavu u kategoriji mjuzikl/opereta.

Dvije godine je moj tekst o kralju Tomislavu 'mirovao', a onda se zahvaljujući HNK Zagreb, HNK Mostar, Vijeću MH u BiH, Simfonijski orkestar Mostar i Gradu Tomislavgradu sve pokrenulo i tada su nam se u promišljanju predstave uz jaku producencku ekipu pridružili redatelj Robert Raponja, te dirigent i aranžer Igor Tatarević i kostimografinja Jasmina Pacek. Imali smo odlične soliste, odličan zbor, odlične glazbenike", kazao je Gavran, dodavši kako je bio istinski sretan radi sjajnog prijema kod publike, koja je došla iz nekoliko zemalja, no posebno ga se dojmilo što su građani Tomislavgrada bili sretni i zahvalni na toj premijernoj predstavi.

Priča o narodu koji slavi svoje heroje

U sadržajnom smislu razvidno je kako povijesna tematska potka nadilazi srednjovjekovne okvire, stoga se uprizorenje može sagledavati u svjetlu promišljanja kako o sadašnjosti tako i o budućnosti. U tom segmentu, ističe se motivika ratovanja, koja je uvelike obilježila srednjovjekovnu stvarnost, ali je itekako prisutna u svakom povijesnom razdoblju sve do naših dana.

Vojni sukob tako dobila svoju arhetipsku dimenziju te ga je moguće sagledavati kao prvotan obrazac koji se (ne)svjesno ponavlja u različitim kulturama, bez obzira na stupanj razvitka civilizacije. Paralelno s njegovim ponavljanjem, raste čovjekova čežnja za mirom.

Prema tome, svaki se povijesni narativ o Tomislavu u prvom redu plete oko složenih zbivanja na bojnom polju, što podrazumijeva njegovu pobjedu nad Bugarima, o čemu piše i Konstantin Porfirogenet, a tu je i ništa manje značajna pobjeda nad Mađarima. No, specifičnost ove priče jest što ne tematizira nominalno Tomislavove vojne trijumfe, nego započinje upravo u trenutku konačnog stjecanja slobode i simboličkog „utihnuća roga“, što naglašava i sam Gavran.

"Na žalost, svaka povijesna epoha poznaje rat, a svi čeznemo za mirom. Ja sam se odlučio prikazati Tomislava u trenutku kada su sve velike bitke iza njega, kada je i on i hrvatski narod umoran od ratova, ali sretan zbog izborne slobode. To je priča o narodu koji poštuje i slavi svoje heroje, ali je željan mira i duhovnog uporišta. Naša generacija, na žalost, zna što je to rat, a znade i koliko je dragocjen mir. U Europi i sada bjesni jedan nepotrební okrutni rat, a po svijetu ih ima nemali broj", napomenuo je.

On je lik Tomislava osmislio kao čovjeka koji je prošao u životu brojne kušnje, iza koga su ratovi koji su ga izgradili u odlučnog borca, ali istodobno i kao čovjeka vjere te duhovnog uporišta koje mu pomaže da se ne uzoholi.

"U mojoj priči narod poštuje Tomislava, a on poštuje svoj narod, svjestan je da je sluga, a ne gospodar, a da je iznad svih njih dragi Bog. Dao sam mu i jednu nježniju crtu u odnosu na njegovu suprugu kneginju, a kasnije kraljicu Jelenu. Darkova glazba je to sve tako lijepo i uzvišeno ispričavala", kazao je naš sugovornik.

Kao svojevrsan simbol vječite čežnje hrvatskog naroda za redom, pravdom, istinom i smislom, u djelu se postavlja upravo kraljevska kruna, kao simbol opstojnosti temeljene na žrtvi ratnika, zahvaljujući čemu je hrvatski narod već u desetostoljetnom europskom kontekstu predstavljao respektabilan čimbenik.

Društveni i povijesni značaj proslave

Kralj Tomislav, kao prvi kralj narodne krvi, svojim kultom snage predstavlja metaforu hrvatske državnosti, pripadnosti i odgovornosti prema zemlji, narodu, vjeri i jeziku. Oratorij je umjetnički projekt koji u prvi plan postavlja tendenciju za afirmiranjem upravo tih vrijednosti, nasuprot suhoparnom podastiranju egzaktnih povijesnih podataka.

U tom smislu, proslava utemeljenja Hrvatskoga Kraljevstva, kao i održavanja Splitskih crkvenih sabora, apostrofira činjenicu tisućljetnog kontinuiteta hrvatske državnosti, što posjeduje svoj povijesni, politički, društveni i kulturološki značaj.

Iako se oko Tomislava, prvog kralja iz dinastije Trpimirovića, već se više od deset stoljeća isprepliću različiti narativi, onaj o krunidbi na polju u jugozapadnom dijelu Bosne i Hercegovine danas je iz aspekta znanstvene i stručne javnosti klasificiran kao legendarni, što ne umanjuje njegov simbolički značaj.

Tog su značaja bili svjesni i naši preporoditelji, koji su ga u okviru svojih političkih težnji inaugurirali kao mjesto pamćenja oko kojeg će se formirati svijest o narodnoj monarhiji kao zalogu državnog prava Trojednice pod okriljem višenacionalne Monarhije.

Upravo je legendarnost krunidbe na Duvanjskom polju, tijekom različitih povijesnih razdoblja, osporavateljskoj struji služila kao argument za propitkivanje Tomislavova lika i značaja u cjelini. Također, legendarnost krunidbe važna je i u kontekstu tzv. vrućeg siećanja, čiji je cilj

usmjeren na osiguranje najbolje iskustvo na našoj web stranici. Ako nastavite koristiti ovu stranicu, pretpostavit ćemo da ste zadovoljni s tim (konstantno kolokacije kako bismo vam osigurali najbolje iskustvo na našoj web stranici. Ako nastavite koristiti ovu stranicu, pretpostavit ćemo da ste zadovoljni s tim, aktualno tijekom preporodnog doba).

Ipak, jedno se ne može osporiti – kad je proglašen knezom, Tomislav je oslobodio područje Posavske Hrvatske između Drave i Save, a potom proširio svoju vlast na Bosnu i Hum. Sve to potvrđuje upravo i blagoslov pape Ivana X, koji ga je nazvao kraljem te je njegovu vladavinu riječima: „*Dilecto filio Tamisclao, regi Croatorum*“, odnosno „*Ljubljenom sinu Tomislavu, kralju Hrvata*“.

Upravo je to priznanje okosnica spomenutog državnog prava, koje hrvatskom narodu garantira jednaka prava kao i ostalim narodima, što se ponajbolje predočava riječima hrvatskog bana Ivana Nepomuka II., izrečenim na Požunskom saboru 1790. godine: „*Regnum regno non praescribit leges*“ („Kraljevstvo kraljevstvu ne propisuje zakone“).

Kako su naši preporoditelji nastojali revitalizirati točno određene dionice nacionalne povijesti s ciljem postizanja nacionalne homogenosti, tako ni mi danas ne zanemarujemo značaj obljetnica i njihovu funkciju u kontekstu protivljenja zaboravu.

Iako smo, za razliku od svojih devetnaestostoljetnih predaka, danas oslobođeni tereta dokazivanja vlastitog državnog prava na temelju isticanja predodžbi o vlastitom narodnom, kulturnom te vjerskom kontinuitetu, dužni smo jednako revno obilježavati važne događaje koji su nas tijekom prethodnih stoljeća odredili.

U tom smislu, naš se sugovornik osvrnuo na činjenicu da su u ovoj obljetničkoj godini upravo Matica hrvatska i Družba „Braća Hrvatskoga Zmaja“ organizirale na desetke različitih događaja u spomen na kralja Tomislava, ali ne treba zanemariti ni doprinos brojnih drugih kulturnih i znanstvenih institucija, poput crkve, fakulteta, škola, gradova i naselja. Zahvaljujući sveukupnom angažmanu, Gavran zaključuje kako nismo zaostali za slavnom 1925. godinom „kada su se u puno težim okolnostima naši predšasnici potrudili kroz proslavu tisućite obljetnice postaviti temelje na kojima će se hrvatski narod pripremiti da u potpuno drugim društvenim i povijesnim okolnostima izbori svoju samostalnost, što se i dogodilo u Domovinskom ratu 1991. do 1995. godine“.

Mi zaključujemo kako se svim vrijednim znanstvenim, umjetničkim i kulturnim manifestacijama s ciljem evociranja nacionalne monarhijske prošlosti, suvremena Hrvatska povezuje sa svojim srednjovjekovnim korijenima te zapadnoeuropskim kulturnim i civilizacijskim krugom, čemu uvelike pridonosi i ovaj oratorij.

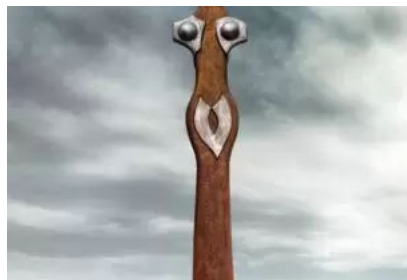
*Tekst je objavljen uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije iz Programa za poticanje novinarske izvrsnosti.

POVEZANO

U Matici hrvatskoj održana premijera dokumentarnog filma „Dubravka Oraić Tolić: u oblacima“ – priča o ljubavi i životu isprepletenih sudbina

📅 23. rujna 2025.

Velika izložba: Lupinizam by Lupino u Galeriji Matice hrvatske u Zagrebu

📅 26. kolovoza 2025.

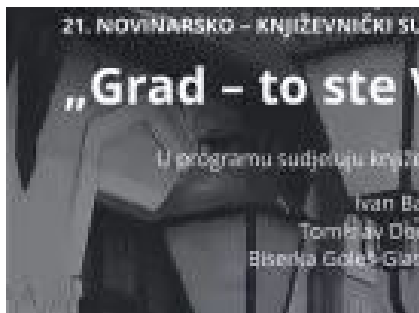

HNK Zagreb: Stižu Zastave, najkompleksnije Krležino djelo

📅 24. rujna 2025.

Najnovije

Koristimo kolačiće kako bismo vam osigurali najbolje iskustvo na našoj web stranici. Ako nastavite koristiti ovu stranicu, pretpostavit ćemo da ste zadovoljni s tim.

U Vukovaru 21. novinarsko-književni susret “Grad – to ste vi” u znak sjećanja na Sinišu Glavaševića

📅 17. studenoga 2025.

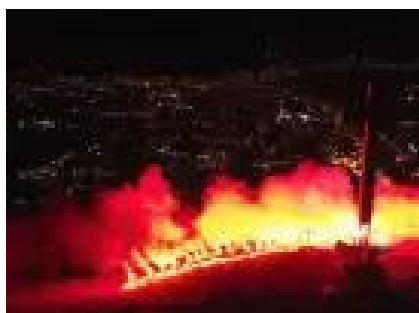
Škabrnja – zločin za koji nitko nije odgovarao

📅 17. studenoga 2025.

Hrvatsku na Venecijanskom bijenalu predstavlja projekt nagrađivane umjetnice Dubravke Lošić i povjerenika Branka Franceschija

📅 17. studenoga 2025.

U Mostaru odavanje počasti žrtvama Vukovara i Škabrnje te obilježavanje uspostave HZ Herceg Bosne

📅 17. studenoga 2025.

Policija će snimati javno okupljanje u Vukovaru: Na snazi i posebna regulacija prometa

📅 17. studenoga 2025.

KOLUMNE

< >

Zlatko Kramarić o Husserlu, Zweigu i Sloterdijku: Europa postoji samo dok postoji napor duha

📅 17. studenoga 2025.

Koristimo kolačiće kako bismo vam osigurali najbolje iskustvo na našoj web stranici. Ako nastavite koristiti ovu stranicu, pretpostaviti ćemo da ste zadovoljni s tim.

Davor Velnić: Zlo i nakaznost jednogumlja

📅 14. studenoga 2025.

Igor Žic: Umrijeti za Europu!

📅 12. studenoga 2025.

Jure intel „trak

📅 10.

Miro Gavran: Dobra knjiga je danas važnija nego ikad

Radoslav Bužančić: Počeci Hrvatskog Kraljevstva

Glagoljica: Novi život starog pisma

Hrvatski Hašek i Ispravi.me

PORTAL POKRENULA

INFORMACIJE

- > Impressum
- > Pisma čitatelja

Pratite nas

Copyright © 2025 Matica hrvatska

| O Matici